

Ieder kind geïnformeerd

Inspiratie klankbordregio's- najaar 2020

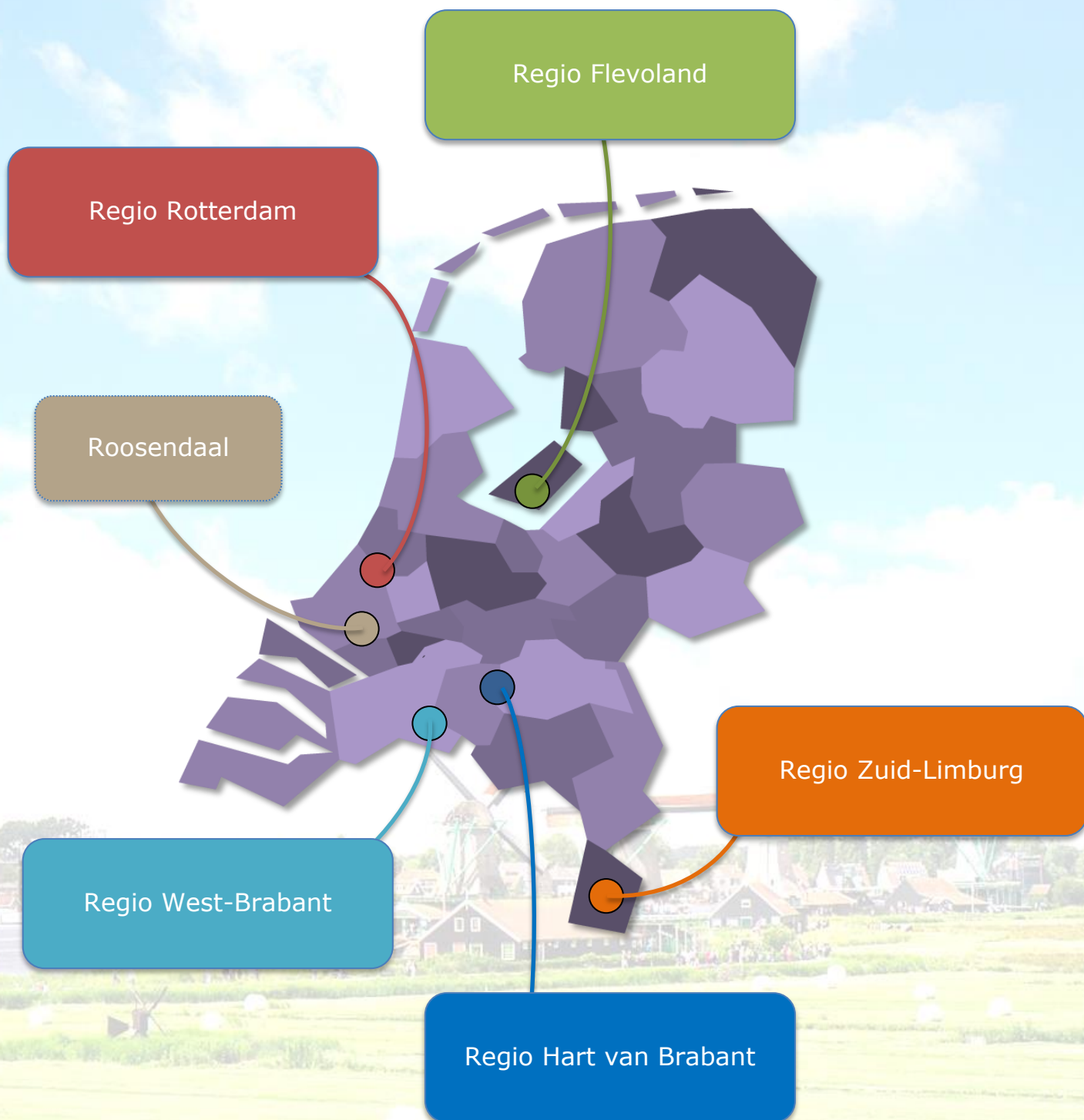
Ieder kind geïnformeerd, onderdeel van het landelijke programma "Geweld Hoort Nergens Thuis" (GHNT), heeft als doel uiteindelijk alle Nederlandse kinderen geïnformeerd worden over hun kinderrechten rondom veilig opgroeien. Het project beoogt verder praten over hoe het thuis gaat te normaliseren.

Wat hebben professionals nodig om hier aandacht aan te geven en wat kun je kinderen hierover leren?

*In het najaar van 2020 hebben er in de klankbordregio's **Midden-Brabant, West-Brabant, Rotterdam, Zuid-Limburg, Drenthe en Flevoland** allerlei activiteiten plaatsgevonden met betrekking tot het informeren van kinderen over kinderrechten en veilig opgroeien. In deze regio's zijn op verschillende manieren mooie stappen gezet. Omdat we van elkaar kunnen leren volgt er een korte impressie van de aanpak in een aantal regio's.*

Inspiratie klankbordregio's

Ieder jaar vraagt de gemeente Rotterdam leerkrachten in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, MBO en HBO om tijdens de **Week tegen Kindermishandeling** aandacht te besteden aan het thema kindermishandeling. Traditiegetrouw wordt sinds 2017 de **Rotterdamse Kinderrechten Award** uitgereikt in deze week. De gemeente reikt dan een award uit aan burgerinitiatieven die bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien van Rotterdamse kinderen.

De gemeente biedt in deze week allerlei gratis activiteiten en materialen aan via een tijdelijke website, waarvoor scholen zich kunnen inschrijven. Denk aan **theater**, **gastlessen van ervaringsdeskundigen** en de Reis door de meldcode. Scholen worden bereikt middels een werkgroep van de Week tegen Kindermishandeling, waarbij verschillende schoolbesturen zijn aangesloten.

Naast de week tegen kindermishandeling, wordt ook in reguliere programma's en al op vroege leeftijd aandacht gevraagd voor kindermishandeling. Zo volgen diverse kinderopvangcentra en scholen (van onder andere RVKO, PCBO) het lespakket van **Schildje** (groep 1 t/m 4). Ook wordt voor groep 1 tot en met 5 door professionals van **Netwerk Aanpak Seksueel Geweld** voorgelezen uit het boekje "**Nee is oke**". Tenslotte hebben alle Rotterdamse basisscholen in 2019 het doosje "**Onderzoek met Lot**" ontvangen met vragen en gespreksstof over kinderrechten voor groep 7 en 8.

Meer weten?

Lesbrief Week tegen Kindermishandeling

<https://www.rotterdam.nl/werken-leren/week-tegen-kindermishandeling/Lesbrief-Voortgezet-onderwijs-WTK.PDF>

Lesbrief theatervoorstelling Blauwe Plekken

<https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/kindermishandeling/Informatie-Blauwe-plekken.pdf>

Werkboek kinderrechten

https://www.kinderrechten.nl/assets/2019/10/Werkboek_WT_web.pdf

Contactpersoon in de regio:

Jessica Wiegeraad
j.wiegeraad@rotterdam.nl

Regio Hart van Brabant

De gemeente Tilburg heeft een **doorlopende leerlijn** ontwikkeld, van groep 1 tot en met het MBO, gericht op het ontwikkelen van **weerbaarheid en veerkracht** om veilig op te kunnen groeien. In het basisonderwijs wordt de doorlopende leerlijn vormgegeven aan de hand van een aantal projecten, zoals: **Lentekriebels** (groep 1 t/m groep 8), **Schildje** (groep 1 t/m groep 4), **Blue & Yellow** (groep 3 t/m 6), **KinderrechtenNU** (groep 6/7) en het **Marietje Kessels Project** (groep 7/8).

Het Marietje Kessels Project (MKP) is gericht op preventie van machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van kinderen, zowel door leeftijdsgenoten als door volwassenen. Het gaat bijvoorbeeld om seksueel misbruik en intimidatie, kindermishandeling en pesten. Het Marietje Kessels Project geeft trainingen om de weerbaarheid van kinderen te vergroten. Cees Hoefnagels heeft in de regio Hart van Brabant onderzoek gedaan naar onthullingen van kinderen die hebben deelgenomen aan MKP. Daaruit kan geconcludeerd worden dat het in gesprek gaan over kindermishandeling in de klas leidt tot onthullingen, met positieve sociaal-emotionele gevolgen voor het betreffende kind. Er zou daarom meer geïnvesteerd moeten worden in het praten met kinderen over dit thema.

Het project Blue en Yellow is ontworpen door de regionale Taskforce Kindermishandeling. Blue, Yellow en Pink zijn animatiefiguurtjes die spelenderwijs aan kinderen leren wat een normale thuissituatie is en waar kinderen om hulp kunnen vragen. Het project wordt enthousiast ontvangen op scholen.

Contactpersoon in de regio:

Betty Ann Blommers

b.blommers@imwtilburg.nl

Meer weten?

Onderzoek Marietje Kessels Project

<https://mediator.zonmw.nl/mediator-44/durf-te-vragen-hoe-is-het-thuis/>

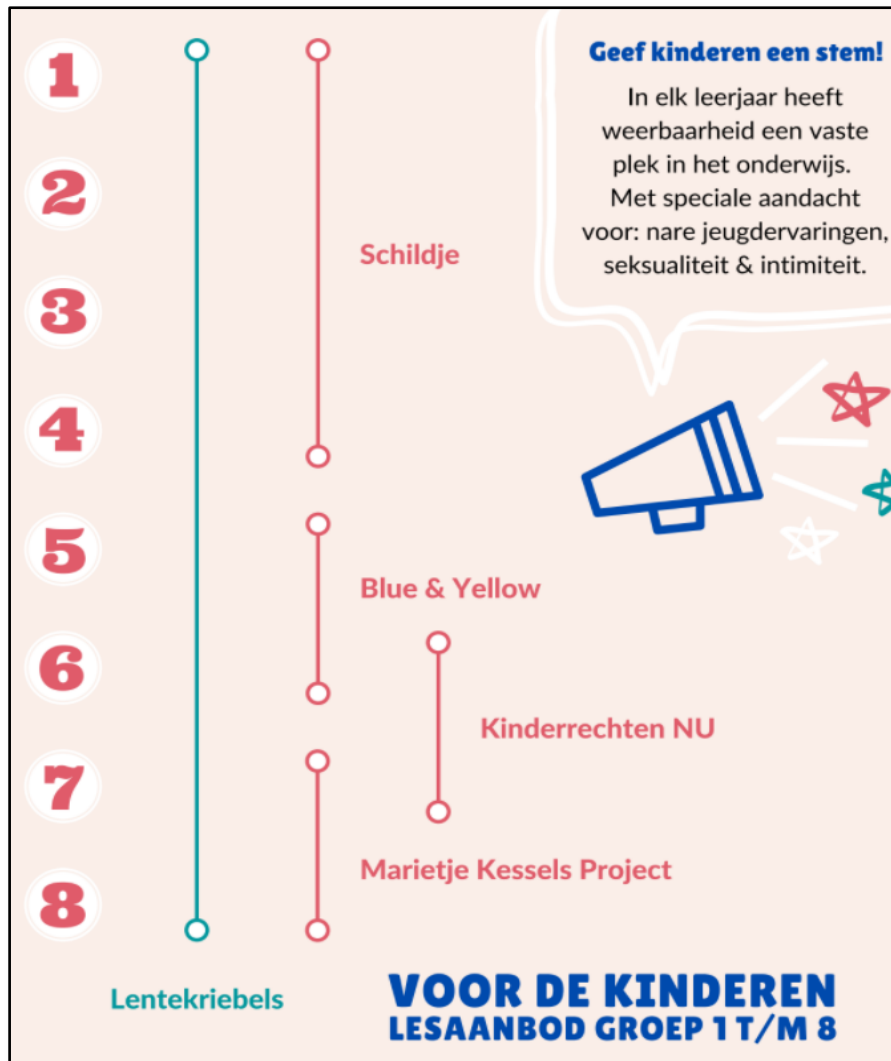
Voorbeeld Marietje Kessels Project

<https://www.leraar24.nl/69484/beter-opkomen-voor-jezelf-met-weerbaarheidstraining-marietje-kessels/>

KinderrechtenNU in de klas

<https://www.youtube.com/watch?v=B8bMSqjls3s&feature=youtu.be>

Gemeente Tilburg: weerbare kinderen

*"Er is in verhouding meer aandacht voor professionals dan voor het kind. Er moet **meer met het kind** gepraat worden en ook moet er gewerkt worden aan het normaliseren van gesprekken tussen ouders en leerkrachten"*
(Nicky, oprichter Schildje).

Regio Zuid-Limburg

In 2015 is de **Beweging Limburg tegen Kindermishandeling** opgezet, om kindermishandeling in Limburg terug te dringen en te voorkomen.

In de regio Parkstad is in 2015 met alle scholen een plan gemaakt voor de aanpak van kindermishandeling. Voor zowel intern begeleiders, leerkrachten, ouders en kinderen werd een aanpak gecreëerd. Intern begeleiders zijn getraind tot Aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld en krijgen nu jaarlijks bijscholing van de LVAK. Alle leerkrachten hebben een e-learning van Augeo gevolgd over werken met de meldcode, ouders hebben een aantal jaar een nieuwsbrief ontvangen en kinderen kijken in groep 7 de **Klokhuis-serie** over kindermishandeling.

In de **Week tegen Kindermishandeling** in 2020 heeft er een aantal activiteiten plaatsgevonden. Er is een brief gestuurd aan alle schoolbestuurders in de provincie Limburg met de oproep om leerkrachten middels online scholing van Augeo nog beter in staat te stellen signalen van kindermishandeling bij hun leerlingen te herkennen en vermoedens op tijd op te volgen. Ook ontvingen leerkrachten **tips en tools** die ze hierbij kunnen inzetten en tips om kinderen beter te informeren.

Voor studenten van beroepsopleidingen in heel Nederland is de webinar **'Samen tegen geweld'** gemaakt, om bewustzijn ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling te vergroten en om oplossingen te creëren.

Daarnaast is er een aantal jaren geleden een app, genaamd **Care-Free** ontwikkeld in Limburg, die actief gepromoot wordt op scholen. De app Care-Free biedt kinderen van 10 jaar en ouder informatie over kindermishandeling.

Contactpersoon in de regio:

Beppie Ortmans
b.ortmans@heerlen.nl

Meer weten?

Toelichting film 'Samen tegen Geweld! Doe jij mee?'

<https://www.zuyd.nl/over-zuyd/nieuws/2020/11/kindermishandeling>

App Care-Free

<https://www.augeo.nl/nl-nl/augeoacademy/volg-een-online-cursus/>

Regio West-Brabant

In de regio West-Brabant wordt gewerkt met het project **De Cirkel is Rond**, gericht op het bieden van begeleiding door ervaringsdeskundigen aan slachtoffers en plegers van huiselijk geweld. Een ervaringsdeskundige kan ook een boswandeling maken met slachtoffer en kinderen, waarbij een hulphond wordt meegenomen.

In de **Week tegen de Kindermishandeling** is een digitale voorlichting georganiseerd voor vertrouwenspersonen en coördinatoren sociale veiligheid van INOS Onderwijs. Naast medewerkers van Veilig Thuis is ook een ervaringsdeskundige betrokken geweest bij deze sessie. Zij heeft haar verhaal gedeeld met de aanwezigen. Het idee is om deze **digitale voorlichting** over huiselijk geweld en kindermishandeling uiteindelijk ook aan te bieden aan leerlingen van groep 7 en 8.

Meer weten?

Project 'De Cirkel is Rond'

<https://www.cirkelisrond.nl/>

Evaluatie 'De Cirkel is Rond'

<https://www.veiligthuiswb.nl/wp-content/uploads/2020/05/Evaluatie-De-Cirkel-is-Rond-2018-2019.pdf>

Contactpersonen in de regio:

- Richella Stolzenbach
r.stolzenbach@breda.nl
- Caroline Mobach
ce.mobach@breda.nl

"Een van de grootste problemen rondom het aanpakken van kindermishandeling is dat het vaak in isolement gebeurt en dat vermoedens vaak niet besproken worden (Hoefnagels et al., 2014)."

Regio Flevoland

Op dit moment wordt er in Flevoland op basisscholen gewerkt met een nieuwe aanpak om kinderen te informeren over veilig opgroeien: 'Op tijd erbij: Vroeg signaleren en ingrijpen op school bij huiselijk geweld en kindermishandeling'.

Team Kim verzorgt vanuit **ervaringsdeskundigheid** lesprogramma's op scholen waarbij kinderen en leerkrachten actief aan het werk worden gezet om huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar te maken. De lesprogramma's worden gecombineerd met een versterking van de lokale ketensamenwerking, zodat een signaal van huiselijk geweld en kindermishandeling sneller en adequater kan worden opgepakt.

Het programma is begonnen in Almere en wordt intussen ook voorbereid in Dronten en Noordoostpolder. In Dronten wordt daarbij samengewerkt met een basisschool voor **speciaal onderwijs**. Er zijn verschillende partners betrokken, waaronder gemeenten, Veilig Thuis, Team Kim, basisscholen, het wijkteam, de politie en Sterk in de Klas.

Bij het inzetten van ervaringsdeskundigen in de klas zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- Er worden van te voren duidelijke afspraken gemaakt met de school. Is er een aandachtsfunctionaris op school? Als kinderen gaan praten dan wordt naderhand met de leerkracht afgestemd hoe de **meldcode** wordt ingezet. Ook is er een belangrijke rol weggelegd voor de ketensamenwerking.
- Een juiste opbouw: door de opbouw van het lesprogramma (eerst praten over de rechten van kinderen en een veilig thuis) hebben kinderen zelf al veel besproken. Dit wordt later geïllustreerd met de verhalen van de ervaringsdeskundigen. Dat is dan voor de kinderen geen zware kost meer, maar ze zijn vooral geïnteresseerd in hoe het afgelopen is. Hoe heb je het opgelost?
- Als er hele heftige verhalen naar voren komen, wordt dit voorzichtig afgekapt om hertraumatisering te voorkomen. Dan wordt dit later met de leerling opgepakt.

'Op tijd erbij' is een pilotproject in het kader van Geweld Hoort Nergens Thuis en loopt t/m eind 2021. Als resultaat zal het onder andere een handzame beschrijving van de aanpak opleveren.

Meer weten?

Team-Kim

<https://www.team-kim.nl/>

Augeo Academy

<https://www.augeo.nl/nl-nl/augeoacademy/volg-een-online-cursus/>

Hoe ziet het pakket eruit

1. In gesprek met de directie/IB-er over voorwaarde
2. Training alle docenten van de school
3. 5 lessen met de leerlingen van groep 6/7/8 (1^e les doet de school zelf de andere 4 lessen doen Team-Kim)
4. Leerlingen presenteren het informatie tasje met inhoud aan groep 4 t/m 8
5. Ouders worden betrokken. Leerlingen vertellen wat ze geleerd hebben en wat ze belangrijk vinden als het gaat om de aanpak kindermishandeling
6. Evalueren

TEAM
KIM

*"Het kan soms gewoon heel simpel zijn; mensen vergeten heel vaak de vraag 'Hoe gaat het nu echt met je?' te stellen. Ik wil dat er meer mensen bewust worden in wat ze kunnen doen, want het aantal slachtoffers moet echt omlaag."
(Ervaringsdeskundige, Team-Kim)*

Contactpersonen in de regio:

- Layla Kramer
ldzokramer@almere.nl
- Trijntje Kootstra
tkootstra@almere.nl

Speciaal Onderwijs De Fakkel - Roosendaal

Naast het bieden van educatie over mensenrechten is het belangrijk om aandacht te besteden aan praten met kinderen over hoe het (thuis) gaat. Deze scholen zijn doorgaans een kei in extra aandacht besteden aan sociaal emotionele aspecten. Wat doen zij zoal in de klas?

- Standaard vindt er drie keer per dag een **klassikale emotie ronde** plaats van 10 minuten, met vragen als: Hoe voel je je en waarom voel je je zo?
- Kinderen hebben de mogelijkheid om te kiezen voor het kaartje 'privé'. De leerling wil dan niet klassikaal delen en de leerkracht zal er later op terugkomen. Op deze manier kunnen leerlingen dus altijd uiten hoe het met ze gaat en wat er thuis speelt.
- **SWPBS**: Schoolwide positive behavior support, een systeem gericht op het bevorderen van gewenst gedrag van alle leerlingen binnen de school. Tijdens een driejarig implementatietraject werden ook informatieavonden voor ouders georganiseerd om ouders te stimuleren in deze methode.
- **PAD**: Programma Alternatieve Denkstrategieën, gericht op vergroten van de sociaal-emotionele competenties van kinderen. Het programma helpt kinderen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en leert strategieën aan om zaken op een andere manier aanpakken.

Meer weten?

SWPBS

<https://www.swpbs.nl/pbs>

PAD

[https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Interventies/Programma-Alternatieve-Denkstrategieen-\(PAD\)](https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Interventies/Programma-Alternatieve-Denkstrategieen-(PAD))

